

"ממעין החיים"

מאמרי מוסר מהמשגיח הגה"צ רבי חיים וואלקין שליט"א

עצם הרצון להיזכר לפני ה' - הוא הערובה לזכייתנו בדין

עוד ראינו שם בפרשה [ט' ז'] על הפסוק "ויאמרו האנשים ההמה אליו, אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן אדוני במועדו בתוך בני ישראל". ואמנם במעשה שם, ה'אנשים הטמאים' לא נטמאו בכונה [כפי שמבואר במסכת סוכה (כה) "שנטמאו במת מצוה וחל יום שביעי של טומאתם בערב פסח"] ובודאי שלא היה בכוונתם ח"ו להיות טמאים - אלא כורח המצב הוא שחייבם לכך, ובכל זאת הגיעו בטענה של 'למה נגרע'. והקשה בחידושי הרי"ם, מדוע 'האנשים הטמאים' מגיעים בטענה של 'למה נגרע' - הרי הם בעצמם אומרים שהם טמאים וא"כ ברור שאינם יכולים להקריב כי 'אונס רחמנא פטריה', ומהי טענתם? וביאר החידושי הרי"ם: "כי השתוקקו בכל ליבם להקריב קרבן פסח וע"י ההשתוקקות הזאת הביאו למצוה חדשה". וביאורו, שאכן בטענת 'למה נגרע' לא היה טמון ח"ו שום טענה או תלונה, אלא זו היתה התפרצות של תשוקת הלב לקיום המצוה שגם הם רוצים לזכות בהקרבת קרבן הפסח ולהיות שותפים עם כלל ישראל. ואכן רואים אנחנו, שכל כך היתה עזה תשוקתם למצוה עד שבאותו היום כבר ניגשו למשה ואהרן לראות האידך יוכלו גם הם לקיים את הציווי הנשגב הזה, ולכך זכו שעל ידם נמסרה מצוה חדשה לעם ישראל לדורותיו! וכפי שהתבטא על כך החידושי הרי"ם במקום אחר בפרשה: "ע"י התלהבות תשוקתם ולב נשבר נפתח שער חדש שנתפשט אור הקדושה עד פסח שני" - הם זכו לישער חדש ו'מצוה חדשה', לא פחות מזה!

בזוהר הקדוש מובא על הפסוק בתהילים "אתה מושל בגאות ים בשוא גליו אתה תשברם". וז"ל: תשבחם, שבחא הוא לון בגין דסלקין בתיאבותא למחמי. מכאן כל מאן דכסיף לאסתכלא ולמנדע, אע"ג דלא יכיל דלא יהבי ליה רשותא - שבחא איהו דיליה וכלהו משבחין ליה". ע"כ. הזוה"ק מפרש: שהביטוי של 'אתה תשבחם' אינו לשון השקטה והשפלה - שהקב"ה משפיל ושובר את הגלים, כפירוש חלק מהמפרשים. אלא הוא רק מלשון שבח של 'אתה תשבחם', שמכיוון שהקב"ה הפריד והוריד את 'המים אשר מתחת לרקיע' אל הארץ למטה - אז הגלים כל הזמן 'בשוא גליו' מנסים להתרומם, מתוך השתוקקות וגעגועים עזים לעלות למעלה לשמים. וזהו השבח שלהם, שלא רק בשעת

הגמ' **במסכת ראש השנה (טז.) דורשת:** "אמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות, כדי שתמליכוני עליכם. זכרונות, כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה". אך יש לעיין ולהעיר בדברים הללו, כי מילא 'מלכיות' - תלוי הדבר בבני אדם שיקבלו על עצמם עול מלכות שמים, וימליכו את הקב"ה. וכן ב'זכרונות' לבד - ביד האדם להעלות ולהזכיר. אך מהיכן יש לו להאדם היכולת להזכיר 'שיעלה זכרוניכם לטובה'? הרי זה לא ביד האדם לפעול שהזכרון יהיה לטובה! ובגמ' מוכח שבאמירת זכרונות בלבד מובטח שיעלה הדבר גם לטובה, ומהו המקור לכך?!

בהקדמה לספר ארחות חיים להרא"ש מובא בשם ר' דניאל מובשוביץ מקלם: שהרי בנוסח אבינו מלכנו אנחנו מבקשים "אבינו מלכנו כתבנו בספר זכויות". ושואל ר' דניאל מקלם, מהי ההבנה בבקשה הזאת? ממה נפשך, אם אנחנו ראוים ויש לנו זכויות אז ודאי נכתב, ואם ח"ו לא - אז איך נכתב ב'ספר זכויות' כשאין לנו זכויות?! וביאר בזה יסוד גדול: ש"עצם הבקשה שאדם מבקש ומשתוקק לדבר זה, כבר מצדיקה את הבקשה". ומזה מיוסד לנו, כי בכך לבד שיהודי משתוקק להיות כתוב בספר זכויות - זה בעצמו כבר מספיק זכות כדי שיוכל להכתב בספר זכויות. וזהו ביאור הדברים גם אצלנו ב'זכרונות', כי אמנם אין ביד האדם לבדו לדאוג שבשמיים יהיה מוזכר לטובה, אך עצם הרצון וההשתוקקות להיזכר לפני הקב"ה לטובה - הוא עצמו סיבה וזכות מספקת כדי שיעלה זכרוניכם לטובה!"

את רעיון הדברים הללו מצינו גם בפרשת בהעלותך (י' ט'), שכתוב בפסוק "וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם, והרעותם בחוצרות ונזכרתם לפני ה' אלוהיכם ונושעתם מאויבכם". אנו רואים, כי הקב"ה מצווה לעם ישראל שאם יהיה מלחמה יריעו בחוצרות וע"י זה יינצלו מאויביהם. ומשמע, כי בעצם ההרעה בחוצרות לבד - עם ישראל ודאי יוזכר לפני הקב"ה ויוושע. ולכאורה, מהו הסוד והוודאות שבעצם התרועה לבדה עם ישראל ינצח ויוושע מאויביו?! אלא הביאור הוא כפי יסודנו הנ"ל, שאכן אין זה קול התרועה שמושיע את ישראל - אלא עצם "הרצון" והתשוקה להזכר לפני ה', זהו לבדו הכח הסגולי שבעבור זה ינצל עם ישראל מאויביו.

לתרומות והנצחות ניתן לתרום דרך 'נדרים פלוס' ובאתר המכון - או ליצור קשר במייל

פרישתם מן המים העליונים פרצו המים בבכייה של געגועים – אלא גם עד היום עומדים הם תמיד בדרגה של השתוקקות עזה, להסתכל למעלה מהם ולעלות במעמדם אל השמים, וזהו שבת דרגתם.

למדים אנו מזה את גודל ההשתוקקות והשאיפה הנדרשת כדי להתעלות ולהתקרב לפני ה', ואל לו לאדם להיות נואש כי בסוף מגיעים לזה. ואכן עצם השאיפה וההשתוקקות לבדה היא מעלה נשגבת, כי זה מראה מה עומד בראש מעיניו של אדם – וכדברינו, שעצם השאיפה והכמיהה היא זכות ושבח בפני עצמה. וכפי שאנו אומרים בהושענות 'חוכי ישועות' – כי השאיפה והצפייה לבדה היא מעלה ממעלות הנפש. שלא ראינו אף פעם גל שהגיע לשמים, ובכל זאת 'שבחא הוא להון' – כי עצם הניסיון והתשוקה הבלתי פוסקת, הוא שבח ומעלה מספקת כדי להיזכר לטובה.

הגאון ר' נחום פרוצוביץ זצ"ל היה מביא את הפסוק "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראו באמת", ומבאר: כי ה' הוא 'קרוב לכל קוראיו' - לכל מי שמתפלל. אך יש לו תנאי אחד, אשר יקראו 'באמת' - שהתפילה והבקשה תהיה מתוך הלב, ואז הקב"ה יהיה 'קרוב לכל קוראיו'. כי אכן מוטל עלינו להתפלל ולבקש מעומק הלב - עם כל הרצון והתשוקה, לא לוותר על אף מצוה, ושתמיד יהיה חרוט בליבנו התשוקה והזעקה של 'למה נגרע'.

ואלו הם יסודם של ימים אלו שכאשר האדם משתוקק בכל ליבו לקדושה ומייחל למלכות ה', אז התוצאה היא שבדרך המציאות והטבע – הוא גם מגיע לכך ונזכר לטובה. כי עצם הרצון והשאיפה האמיתית להגיע לכך הוא מעלה וזכות בפני עצמה. וזהו תפקידו של האדם בראש השנה ולאורך השנה כולה: לרצות ולהשתוקק בכל ליבו להתקרב אל ה' ולחזור בתשובה, אך לשם כך צריך הוא להתעורר ולרצות להגיע לזה. כי זהו מהות רעיון תקיעת השופר - שנועד לעורר לב האדם כדי שיתעורר וישתוקק להיזכר לפני ה', וכפי שנבאר.

הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ג ה"ד) כותב בעניין מעלת תקיעת השופר, וז"ל: "אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים מתרדמתכם". ויש להעיר, היכן מצא הרמב"ם בתקיעת שופר רמז לעניין התשובה!?

ובשם גאון ישראל רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל שמעתי לבאר, דהנה ראינו כי במצות אכילת מצה בפסח לא כתיב 'יום אכילת מצה', וכן במצות נטילת לולב לא כתיב 'יום לולב', ואילו רק פה בשופר כתוב שזהו 'יום תרועה'. וסיבת הדברים היא: כדי להורות

וללמדנו שמצות תקיעת השופר אינה רק אחת ממצוות היום - אלא היא חלק עיקרי ומהותי מאוד בעיקר רעיון 'ראש השנה'! ולכך מוגדר לנו ר"ה כ'יום תרועה' - כי כל החג כולו נהפך ליום של התעוררות. ובכך יבוארו דברי הרמב"ם, כי מכיוון שבתורה כתיב "יום תרועה יהיה לכם" - נמצא דמצות תקיעת שופר עושה את כל מהות היום ל'יום תרועה', ליום של התעוררות והשתוקקות להמלכת הקב"ה בעולם ולחזרה בתשובה. כי אם השופר בא להעיר משינה ותרדמה, אז גם כל היום נהפך ליום של התעוררות, ואם כך בודאי שבתקיעת השופר טמון 'רמז' של 'עורו ישנים משנתכם' - כי הרי זהו עיקרו ומהותו של היום.

אבי מורי זצ"ל היה תמיד מתבטא בראש השנה על עניין השופר, ואומר: "דער שופר דערמאנט און מאנט" - ש'השופר' מעורר ותובע. כי אכן זהו מהות ייעודו, לעורר את האדם ולזעוק אליו 'מה לך נרדם' כדי שירצה וישתוקק ל'יום הזיכרון' - ויחד עם זאת תובע הוא מן האדם לזעוק אל ה', כדי להיזכר לפניו ולחזור אליו בתשובה.

'יום הזיכרון' הוא חלק עיקרי ומהותי מרעיון ראש השנה - שהאדם ישאף וישתוקק בכל ליבו להיזכר לפני ה'. כי עצם הרצון והתשוקה של האדם להיזכר - זהו זכות גדולה ועצומה שיכולה לזכות את האדם ביום הדין, ולתת לו את היכולת להיכתב בספר זכויות ולהיזכר לטובה. כי כאשר האדם משתוקק בכל ליבו ומייחל למלכות ה', אז התוצאה היא שבדרך המציאות והטבע זה גם מגיע לכך ונזכר לטובה - כי זוהי גופא זכות. אך לשם כך צריך האדם להתעורר ולרצות להגיע לכך, וזהו ע"י השופר שמגדיר את היום גם כ'יום תרועה' - כי במהות ראש השנה נמצא גם מטרה להעיר את האדם לשאוף למלכות הרבש"ע, וזאת כדי שיתעורר לרצות ולהיזכר לפני ה'. ועל האדם להתעורר וגם 'להישאר ער' לאורך השנה כולה.

המאמר הבא בעז"ה
ייעץ לקראת "חג סוכות" הבעל"ט

ניתן להוריד עלונים ולקבל תוכן נוסף באתר 'ממעין החיים':

www.memavan.com

נתרם בעילום שם לבריאות, הצלחה ושמירה לתורם וכל משפחתו

- ושיזכו לכתובה וחימה טובה בספרם של צדיקים גמורים לחיים טובים ולשלום אמני! -

לקבלת העלון במייל - בעברית, אנגלית, ובספרדית, להפצה באזורכם ניתן לכתוב ל: memayan7@gmail.com